Metody Sztucznej Inteligencji Wykład 4: **Projektowanie eksperymentów oceniających** jakość klasyfikacji

dr inż. Paweł Ksieniewicz Katedra Systemów i Sieci Komputerowych

10 kwietnia 2019

If you torture the data long enough, it will confess.

Ronald H. Coase

Dlaczego?

Motywacje

Projektując klasyfikator staramy się odpowiedzieć na dwa kluczowe pytania:

Motywacje

Projektując klasyfikator staramy się odpowiedzieć na dwa kluczowe pytania:

1 Jak możemy oszacować **oczekiwany błąd** klasyfikatora dla zadanego problemu?

Motywacje

Projektując klasyfikator staramy się odpowiedzieć na dwa kluczowe pytania:

- 1 Jak możemy oszacować **oczekiwany błąd** klasyfikatora dla zadanego problemu?
- 2 Jak możemy stwierdzić, że jeden klasyfikator generuje dla zadanego problemu mniejszy <u>oczekiwany błąd</u> niż inny?

 $\mathcal{DS}$, $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$

DS, TS i VS

 $\hookrightarrow$ Przystępując do badań, zadanym problemem jest klasyfikacja dostępnego nam **zbioru danych** $\mathcal{DS}$.

$\mathcal{DS}, \ \mathcal{TS} \ i \ \mathcal{VS}$

- $\hookrightarrow$ Przystępując do badań, zadanym problemem jest klasyfikacja dostępnego nam **zbioru danych** $\mathcal{DS}$.
- $\hookrightarrow$ Zbiór danych wykorzystany do uczenia klasyfikatora nazywamy **zbiorem uczącym** $\mathcal{TS}$.

$\mathcal{DS}$, $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$

- $\hookrightarrow$ Przystępując do badań, zadanym problemem jest klasyfikacja dostępnego nam **zbioru danych** $\mathcal{DS}$.
- $\hookrightarrow$ Zbiór danych wykorzystany do uczenia klasyfikatora nazywamy **zbiorem uczącym** $\mathcal{TS}$.
- Teoretycznie moglibyśmy użyć go w pełni jako zbioru uczącego, jednak **błąd** uzyskany na zbiorze uczącym **nie może** zostać użyty do porównania dwóch algorytmów.

DS, TS i VS

- $\hookrightarrow$ Przystępując do badań, zadanym problemem jest klasyfikacja dostępnego nam **zbioru danych** $\mathcal{DS}$.
- $\hookrightarrow$ Zbiór danych wykorzystany do uczenia klasyfikatora nazywamy **zbiorem uczącym** $\mathcal{TS}$.
- Teoretycznie moglibyśmy użyć go w pełni jako zbioru uczącego, jednak **błąd** uzyskany na zbiorze uczącym **nie może** zostać użyty do porównania dwóch algorytmów.
- $\rightarrow$ Potrzebujemy **zbioru walidacyjnego** VS, różniącego się od **zbioru uczącego**.

Podział zbioru danych pół na pół.

 $\hookrightarrow$ Przy podziale zbioru danych $\mathcal{DS}$ na $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$, pojedyncza runda walidacji nie będzie wystarczająca, ponieważ:

- $\hookrightarrow$ Przy podziale zbioru danych $\mathcal{DS}$ na $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$, pojedyncza runda walidacji nie będzie wystarczająca, ponieważ:
  - $\times$ $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$ mogą okazać się niewielkie i zawierać szum oraz wyjątki w postaci obserwacji odstających (outliers).

- $\hookrightarrow$ Przy podziale zbioru danych $\mathcal{DS}$ na $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$, pojedyncza runda walidacji nie będzie wystarczająca, ponieważ:
  - $\times$ $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$ mogą okazać się niewielkie i zawierać szum oraz wyjątki w postaci obserwacji odstających (outliers).
  - × Metody uczące mogą być zależne od innych losowych czynników mających wpływ na jakość generalizacji (jak choćby punkt startowy dla *metody gradientu prostego*).

- $\hookrightarrow$ Przy podziale zbioru danych $\mathcal{DS}$ na $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$, pojedyncza runda walidacji nie będzie wystarczająca, ponieważ:
  - $\times$ $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$ mogą okazać się niewielkie i zawierać szum oraz wyjątki w postaci obserwacji odstających (outliers).
  - × Metody uczące mogą być zależne od innych losowych czynników mających wpływ na jakość generalizacji (jak choćby punkt startowy dla *metody gradientu prostego*).
  - * metody niedeterministyczne są generalnie przygnębiające i pokazują światu niemoc, więc jeśli nie chcemy odczuwać depresji podczas badań, starajmy się ich unikać

Klasyfikatorem nazywamy tak *algorytm* jak zbudowany przez niego *model*.

Klasyfikatorem nazywamy tak *algorytm* jak zbudowany przez niego *model*.

→ Jeśli wytrenujemy klasyfikator jednokrotnie, uzyskamy tylko jeden klasyfikator i jeden błąd walidacji.

Klasyfikatorem nazywamy tak *algorytm* jak zbudowany przez niego *model*.

- Jeśli wytrenujemy klasyfikator jednokrotnie, uzyskamy tylko jeden klasyfikator i jeden błąd walidacji.
- Aby uniezależnić się od losowych czynników mających wpływ na jakość generalizacji, na podstawie jednego algorytmu trenujemy kilka klasyfikatorów i testujemy je na wielu zbiorach walidacyjnych. Otrzymamy tak wektor błędów.

Klasyfikatorem nazywamy tak *algorytm* jak zbudowany przez niego *model*.

- Jeśli wytrenujemy klasyfikator jednokrotnie, uzyskamy tylko jeden klasyfikator i jeden błąd walidacji.
- Aby uniezależnić się od losowych czynników mających wpływ na jakość generalizacji, na podstawie jednego algorytmu trenujemy kilka klasyfikatorów i testujemy je na wielu zbiorach walidacyjnych. Otrzymamy tak wektor błędów.
- Możemy dzięki temu uzyskać oczekiwany błąd algorytmu klasyfikacji lub porównać go z innymi algorytmami na podstawie dystrybucji zawartych w nim błędów.

Rzeczywistość.

Rzeczywistość.

Wszystkie wnioski wyciągnięte z eksperymentów są zależne od danego zbioru danych.

Rzeczywistość.

- Wszystkie wnioski wyciągnięte z eksperymentów są zależne od danego zbioru danych.
- → W zgodzie z teorią o braku darmowych obiadów Wolperta, najlepszy algorytm klasyfikacji nie istnieje.

Rzeczywistość.

- Wszystkie wnioski wyciągnięte z eksperymentów są zależne od danego zbioru danych.
- → W zgodzie z teorią o braku darmowych obiadów Wolperta, najlepszy algorytm klasyfikacji nie istnieje.
- $\hookrightarrow$ Podział zbioru danych na $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$ dokonywany jest tylko na potrzeby testowania, a finalny klasyfikator uczy się już na całym zbiorze $\mathcal{DS}$.

Tak naprawdę to

Tak naprawdę to jest jeszcze czwarty zbiór.

Tak naprawdę to jest jeszcze czwarty zbiór.

 $\hookrightarrow \mathcal{TS}$ wykorzystujemy do optymalizacji parametrów.

Tak naprawdę to jest jeszcze czwarty zbiór.

- $\hookrightarrow \mathcal{TS}$ wykorzystujemy do optymalizacji parametrów.
- $\hookrightarrow \mathcal{VS}$ wykorzystujemy do optymalizacji hiperparametr'ow algorytmu.

Tak naprawdę to jest jeszcze czwarty zbiór.

- $\hookrightarrow \mathcal{TS}$ wykorzystujemy do optymalizacji parametrów.
- $\hookrightarrow \mathcal{VS}$ wykorzystujemy do optymalizacji hiperparametrów algorytmu.
- $\hookrightarrow$ Zbiór testowy wykorzystujemy na końcu.

Możemy porównywać ze sobą algorytmy, wykorzystując poniższe kryteria:

→ Oczekiwany błąd lub funkcja straty.

Możemy porównywać ze sobą algorytmy, wykorzystując poniższe kryteria:

 $\hookrightarrow$ Oczekiwany błąd lub funkcja straty.

→ Czas i złożoność obliczeniowa* uczenia.

- → Oczekiwany błąd lub funkcja straty.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* uczenia.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* testowania.

- → Oczekiwany błąd lub funkcja straty.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* uczenia.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* testowania.
- $\hookrightarrow$ Zapotrzebowanie pamięciowe.

- $\hookrightarrow$ Oczekiwany błąd lub funkcja straty.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* uczenia.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* testowania.
- $\hookrightarrow$ Zapotrzebowanie pamięciowe.
- $\hookrightarrow$ Interpretowalność jeśli metoda zezwala na ekstrakcję wiedzy.

Kryteria oceny

Możemy porównywać ze sobą algorytmy, wykorzystując poniższe kryteria:

- → Oczekiwany błąd lub funkcja straty.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* uczenia.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* testowania.
- $\hookrightarrow$ Zapotrzebowanie pamięciowe.
- → Interpretowalność jeśli metoda zezwala na ekstrakcję wiedzy.
- → Łatwość implementacji.

Kryteria oceny

Możemy porównywać ze sobą algorytmy, wykorzystując poniższe kryteria:

- → Oczekiwany błąd lub funkcja straty.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* uczenia.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* testowania.
- $\hookrightarrow$ Zapotrzebowanie pamięciowe.
- → Interpretowalność jeśli metoda zezwala na ekstrakcję wiedzy.
- → Łatwość implementacji.
- → Cost-sensitive learning (koszt podjęcia decyzji, lub rzadziej, koszt uczenia).

Kryteria oceny

Możemy porównywać ze sobą algorytmy, wykorzystując poniższe kryteria:

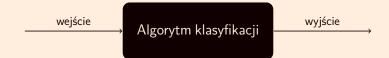
- → Oczekiwany błąd lub funkcja straty.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* uczenia.
- → Czas i złożoność obliczeniowa* testowania.
- $\hookrightarrow$ Zapotrzebowanie pamięciowe.
- → Interpretowalność jeśli metoda zezwala na ekstrakcję wiedzy.
- → Łatwość implementacji.
- → Cost-sensitive learning (koszt podjęcia decyzji, lub rzadziej, koszt uczenia).

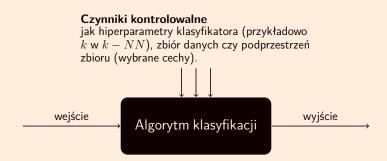
^{*} To zdecydowanie powinno pojawić się gdzieś wcześniej na studiach. Jeśli budujemy jakiekolwiek modele lub cokolwiek optymalizujemy, powinniśmy znać podstawy struktur danych i złożoności obliczeniowej.

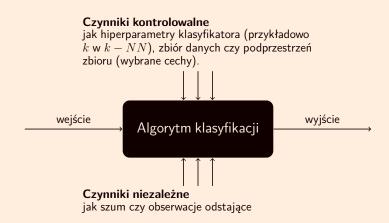
 $\sim\sim$

Wytyczne projektowania eksperymentów uczenia maszyn

~~~

→ Staramy się sprawdzić w jaki sposób kontrolowalne czynniki procesu uczenia wpływają na wybrane kryterium oceny.

- Staramy się sprawdzić w jaki sposób kontrolowalne czynniki procesu uczenia wpływają na wybrane kryterium oceny.
- → Możemy zastosować jedno z trzech podejść.

1. Ślepa kura

→ Zaczynamy ze standardowymi parametrami i losowo modyfikujemy ich wartości, licząc na szczęście.

1. Ślepa kura

- → Zaczynamy ze standardowymi parametrami i losowo modyfikujemy ich wartości, licząc na szczęście.
- Nie jest to przesadnie systematyczne podejście, nie gwarantuje odnalezienia najlepszego zestawu parametrów.

1. Ślepa kura

- → Zaczynamy ze standardowymi parametrami i losowo modyfikujemy ich wartości, licząc na szczęście.
- Nie jest to przesadnie systematyczne podejście, nie gwarantuje odnalezienia najlepszego zestawu parametrów.
- $\hookrightarrow$ Jeśli badacz dysponuje dobrą intuicją (lub dostateczną wiedzą o problemie) może się sprawdzić.

2. Zmieniaj jeden parametr na raz

Wybieramy zakresy, w którym będziemy analizować wpływ poszczególnych parametrów.

2. Zmieniaj jeden parametr na raz

- Wybieramy zakresy, w którym będziemy analizować wpływ poszczególnych parametrów.
- Główną wadą takiego podejścia jest założenie, że parametry wzajemnie na siebie nie wpływają.

3. Podejście wieloczynnikowe

Parametry są kombinowane wspólnie w założonej przestrzeni kombinacji (najpopularniejszy przykład to grid search).

3. Podejście wieloczynnikowe

- Parametry są kombinowane wspólnie w założonej przestrzeni kombinacji (najpopularniejszy przykład to grid search).
- $\hookrightarrow$ Głównym problemem jest to, że działa ono głównie w przestrzeniach dyskretnych.

3. Podejście wieloczynnikowe

- Parametry są kombinowane wspólnie w założonej przestrzeni kombinacji (najpopularniejszy przykład to grid search).
- \$\to\$ Głównym problemem jest to, że działa ono głównie w przestrzeniach dyskretnych.
- Pojawia się kwestia dyskretyzacji ciągłych wartości parametrów.

Główne zasady

Losowość — kolejność przebiegów powinna być losowa, aby zapewnić niezależność wyników eksperymentów.

Główne zasady

- Losowość kolejność przebiegów powinna być losowa, aby zapewnić niezależność wyników eksperymentów.
- Replikacja dla każdej kombinacji parametrów, eksperyment powinien być powtórzony wielokrotnie, aby uśrednić wpływ czynników niekontrolowalnych.

Główne zasady

- → Losowość kolejność przebiegów powinna być losowa, aby zapewnić niezależność wyników eksperymentów.
- Replikacja dla każdej kombinacji parametrów, eksperyment powinien być powtórzony wielokrotnie, aby uśrednić wpływ czynników niekontrolowalnych.
- Blokowanie jeśli porównujemy algorytmy uczenia, powinny zostać one przebadane na tych samych podzbiorach danych, ponieważ w innym wypadku błąd nie będzie zależeć tylko od różnych algorytmów, ale także od różnych podzbiorów.

1. Jasno zdefiniuj cele.

- 1. Jasno zdefiniuj cele.
- 2. Wybierz adekwatną miarę jakości.

- 1. Jasno zdefiniuj cele.
- 2. Wybierz adekwatną miarę jakości.
- 3. Wybierz należyte czynniki (szukasz najlepszej wartości któregoś z hiperparametrów, najlepszego algorytmu z wybranej puli czy może z jakiejś dziwnej przyczyny najlepszego zbioru danych?).

4. Zaprojektuj eksperyment:

 $\times$ Wybierz liczbę replikacji (najczęściej zależy od wielkości zbioru).

- × Wybierz liczbę replikacji (najczęściej zależy od wielkości zbioru).
- × Pamiętaj o tym, że używanie niewielkich zbiorów prowadzi do uzyskania niestabilnych wyników, a więc nie będą one znaczące statystycznie lub nie doprowadzą do żadnych wniosków.

- × Wybierz liczbę replikacji (najczęściej zależy od wielkości zbioru).
- × Pamiętaj o tym, że używanie niewielkich zbiorów prowadzi do uzyskania niestabilnych wyników, a więc nie będą one znaczące statystycznie lub nie doprowadzą do żadnych wniosków.
- × Unikaj zbiorów **zabawkowych** lub **syntetycznych**. Mogą być przydatne do zdobycia pewnej intuicji wobec kalibracji parametrów, ale zachowanie algorytmu może okazać się diametralnie różne przy danych wielowymiarowych.

- × Wybierz liczbę replikacji (najczęściej zależy od wielkości zbioru).
- × Pamiętaj o tym, że używanie niewielkich zbiorów prowadzi do uzyskania niestabilnych wyników, a więc nie będą one znaczące statystycznie lub nie doprowadzą do żadnych wniosków.
- × Unikaj zbiorów zabawkowych lub syntetycznych. Mogą być przydatne do zdobycia pewnej intuicji wobec kalibracji parametrów, ale zachowanie algorytmu może okazać się diametralnie różne przy danych wielowymiarowych.
- × Staraj się wykorzystywać **rzeczywiste zbiory** zebrane w naturalnych warunkach. **Laboratorium to Twój wróg**.

Najlepsze zbiory rosną w dolinach otoczonych lasem.

Najlepsze leżą na ulicy, przykryte brudem miasta i rozjechane przez ruch samochodowy.

Myślałam, że takie dziewicze najlepsze.

Nietknięte złym dotykiem.

Zły dotyk jest bardziej realny niż dziewictwo.

5. Dokonaj kilku testowych przebiegów eksperymentu z losowymi parametrami przed uruchomieniem przeglądu z użyciem *grid search*.

- 5. Dokonaj kilku testowych przebiegów eksperymentu z losowymi parametrami przed uruchomieniem przeglądu z użyciem *grid search*.
- 6. Eksperymentator nie może być stronniczy podczas eksperymentu. Najlepiej, żeby algorytm testował ktoś inny niż jego twórca.

- 5. Dokonaj kilku testowych przebiegów eksperymentu z losowymi parametrami przed uruchomieniem przeglądu z użyciem *grid search*.
- 6. Eksperymentator nie może być stronniczy podczas eksperymentu. Najlepiej, żeby algorytm testował ktoś inny niż jego twórca.
- 7. Zamiast programować wszystko samodzielnie, używaj oprogramowania ze źródeł godnych zaufania (nie dość, że masz mniej pracy, to jeszcze będzie lepiej zoptymalizowane i przetestowane).

8. Jeśli decydujesz się na analizę statystyczną (a wypadałoby), sformułuj swoje cele w statystyczny sposób

8. Jeśli decydujesz się na analizę statystyczną (a wypadałoby), sformułuj swoje cele w statystyczny sposób, przykładowo:

Poprawnie

"Czy możemy stwierdzić, że średni błąd klasyfikatora wytrenowanego algorytmem A jest znacząco niższy niż średni błąd klasyfikatora wytrenowanego przez algorytm B?"

zamiast

Nędznie

"Czy A jest dokładniejsze od B?"

9. Pamiętaj, że testy statystyczne NIGDY, PRZENIGDY nie powiedzą nam, czy hipoteza jest poprawna czy nie, ale jedynie czy wydaje się prawdopodobna.

Eksperymenty SI — wytyczne

- 9. Pamiętaj, że testy statystyczne NIGDY, PRZENIGDY nie powiedzą nam, czy hipoteza jest poprawna czy nie, ale jedynie czy wydaje się prawdopodobna.
- 10. Zawsze istnieje ryzyko, że nie uzyskamy sensownych wniosków, lub, iż nasze wnioski są błędne (szczególnie przy niewielkim i zaszumionym zbiorze danych).

Eksperymenty SI — wytyczne

- 9. Pamiętaj, że testy statystyczne NIGDY, PRZENIGDY nie powiedzą nam, czy hipoteza jest poprawna czy nie, ale jedynie czy wydaje się prawdopodobna.
- 10. Zawsze istnieje ryzyko, że nie uzyskamy sensownych wniosków, lub, iż nasze wnioski są błędne (szczególnie przy niewielkim i zaszumionym zbiorze danych).
- 11. Wszystkie wnioski wyciągnięte z eksperymentów są uwarunkowane przez testowane przez nas zbiory danych.

 $\hookrightarrow$ Dla spełnienia zasady **replikacji** musimy uzyskać wiele $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$ ze zbioru $\mathcal{DS}$.

- $\hookrightarrow$ Dla spełnienia zasady **replikacji** musimy uzyskać wiele $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$ ze zbioru $\mathcal{DS}$.
- $\hookrightarrow$ Jeśli $\mathcal{DS}$ jest wystarczająco duży, możemy podzielić go na k części, a każdą z nich na $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$.

- $\hookrightarrow$ Dla spełnienia zasady **replikacji** musimy uzyskać wiele $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$ ze zbioru $\mathcal{DS}$.
- $\hookrightarrow$ Jeśli $\mathcal{DS}$ jest wystarczająco duży, możemy podzielić go na k części, a każdą z nich na $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$.
- $\hookrightarrow$ Niestety $\mathcal{DS}$ nigdy nie jest wystarczająco duży. Wykorzystujemy więc te same dane, losowo podzielone k razy. To właśnie jest walidacja krzyżowa (cross-validation).

Stratyfikacja

 $\hookrightarrow$ Chcielibyśmy aby $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$ były możliwie duże, ponieważ tylko tak możemy zagwarantować sobie solidność estymacji błędu. Jednocześnie, chcemy aby zbiory były możliwie rozłączne.

Stratyfikacja

- op Chcielibyśmy aby $\mathcal{TS}$ i $\mathcal{VS}$ były możliwie duże, ponieważ tylko tak możemy zagwarantować sobie solidność estymacji błędu. Jednocześnie, chcemy aby zbiory były *możliwie rozłączne*.
- Hlasy powinny być reprezentowane w tych samych proporcjach w każdym z podzbiorów. A więc staramy się nie zaburzać prawdopodobieństwa *a priori*.

Podziel $\mathcal{DS}$ losowo na k **równych** podzbiorów:

$$\begin{array}{ll} \mathcal{V}\mathcal{S}_{1} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{1} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{3} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} \\ \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_{2} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{2} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{3} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} \\ \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_{k} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{k} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k-1} \end{array}$$

29/31 ,

Podziel $\mathcal{DS}$ losowo na k **równych** podzbiorów:

$$\mathcal{VS}_{1} = \mathcal{DS}_{1}$$

$$\mathcal{VS}_{2} = \mathcal{DS}_{2}$$

$$\mathcal{TS}_{2} = \mathcal{DS}_{1} \cup \mathcal{DS}_{3} \cup \ldots \cup \mathcal{DS}_{k}$$

$$\mathcal{TS}_{2} = \mathcal{DS}_{1} \cup \mathcal{DS}_{3} \cup \ldots \cup \mathcal{DS}_{k}$$

$$\vdots$$

$$\mathcal{VS}_{k} = \mathcal{DS}_{k}$$

$$\mathcal{TS}_{k} = \mathcal{DS}_{1} \cup \mathcal{DS}_{2} \cup \ldots \cup \mathcal{DS}_{k-1}$$

 $\hookrightarrow k$ standardowo wynosi 10 lub 30.

$$\begin{array}{ll} \mathcal{V}\mathcal{S}_{1} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{1} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{3} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_{2} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{2} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{3} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_{k} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{k} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k-1} \end{array}$$

- $\hookrightarrow k$ standardowo wynosi 10 lub 30.
- $\rightarrow$ Jeśli $\mathcal{DS}$ jest duże, k może być niewielkie.

$$\begin{split} \mathcal{V}\mathcal{S}_1 &= \mathcal{D}\mathcal{S}_1 \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_2 &= \mathcal{D}\mathcal{S}_2 \\ &\vdots \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_k &= \mathcal{D}\mathcal{S}_k \end{split} \qquad \begin{split} \mathcal{T}\mathcal{S}_1 &= \mathcal{D}\mathcal{S}_2 \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_3 \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_k \\ \mathcal{T}\mathcal{S}_2 &= \mathcal{D}\mathcal{S}_1 \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_3 \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_k \\ &\vdots \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_k &= \mathcal{D}\mathcal{S}_k \end{split}$$

- $\hookrightarrow k$ standardowo wynosi 10 lub 30.
- $\hookrightarrow$ Jeśli $\mathcal{DS}$ jest duże, k może być niewielkie.
- $\hookrightarrow$ Jeśli $\mathcal{DS}$ jest niewielkie, k powinno być wysokie.

$$\begin{array}{ll} \mathcal{V}\mathcal{S}_{1} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{1} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{3} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} \\ \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_{2} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{2} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{3} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} \\ \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_{k} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{k} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k-1} \end{array}$$

- $\hookrightarrow k$ standardowo wynosi 10 lub 30.
- $\hookrightarrow$ Jeśli $\mathcal{DS}$ jest duże, k może być niewielkie.
- $\hookrightarrow$ Jeśli $\mathcal{DS}$ jest niewielkie, k powinno być wysokie.
- → Skrajny przypadek tej walidacji to one-leave-out.

$$\begin{array}{ll} \mathcal{V}\mathcal{S}_{1} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{1} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{3} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_{2} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{2} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{3} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ \mathcal{V}\mathcal{S}_{k} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{k} & \mathcal{T}\mathcal{S}_{k} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1} \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{2} \cup \ldots \cup \mathcal{D}\mathcal{S}_{k-1} \end{array}$$

- $\hookrightarrow k$ standardowo wynosi 10 lub 30.
- $\rightarrow$ Jeśli $\mathcal{DS}$ jest duże, k może być niewielkie.
- $\hookrightarrow$ Jeśli $\mathcal{DS}$ jest niewielkie, k powinno być wysokie.
- \$\to\$ Skrajny przypadek tej walidacji to one-leave-out.
- Możemy powtórzyć tę procedurę wieloktotnie (na przykład 10x10-fold cross-validation) aby uzyskać bardziej solidną estymację błędu.

5x2 cross-validation (Dietterich, 1998)

Dzielimy $\mathcal{DS}$ losowo na dwie równe części. Pierwszej używamy do uczenia, drugiej do walidacji. Później zamieniamy je rolami. Kolejny fold otrzymujemy przez kolejne losowanie z $\mathcal{DS}$.

$$\mathcal{V}\mathcal{S}_{1} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1}^{(1)} \qquad \mathcal{T}\mathcal{S}_{1} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1}^{(2)}$$

$$\mathcal{V}\mathcal{S}_{2} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1}^{(2)} \qquad \mathcal{T}\mathcal{S}_{2} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{1}^{(1)}$$

$$\vdots \qquad \vdots \qquad \vdots$$

$$\mathcal{V}\mathcal{S}_{9} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{5}^{(1)} \qquad \mathcal{T}\mathcal{S}_{9} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{5}^{(2)}$$

$$\mathcal{V}\mathcal{S}_{10} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{5}^{(2)} \qquad \mathcal{T}\mathcal{S}_{10} = \mathcal{D}\mathcal{S}_{5}^{(1)}$$

30/31 ,

5x2 cross-validation (Dietterich, 1998)

Dzielimy $\mathcal{DS}$ losowo na dwie równe części. Pierwszej używamy do uczenia, drugiej do walidacji. Później zamieniamy je rolami. Kolejny fold otrzymujemy przez kolejne losowanie z $\mathcal{DS}$.

$$\mathcal{V}S_{1} = \mathcal{D}S_{1}^{(1)} \qquad \mathcal{T}S_{1} = \mathcal{D}S_{1}^{(2)}$$

$$\mathcal{V}S_{2} = \mathcal{D}S_{1}^{(2)} \qquad \mathcal{T}S_{2} = \mathcal{D}S_{1}^{(1)}$$

$$\vdots \qquad \qquad \vdots \qquad \qquad \vdots$$

$$\mathcal{V}S_{9} = \mathcal{D}S_{5}^{(1)} \qquad \mathcal{T}S_{9} = \mathcal{D}S_{5}^{(2)}$$

$$\mathcal{V}S_{10} = \mathcal{D}S_{5}^{(2)} \qquad \mathcal{T}S_{10} = \mathcal{D}S_{5}^{(1)}$$

Moglibyśmy dokonać podziału więcej niż pięcioktrotnie, ale Dietterich wykazał, że po pięciu podziałach zbiory współdzielą zbyt wiele wzorców. Tak statystyki wyliczone z takich podzbiorów stają się zależne. Ufajmy matematykom w przypadkach, w których przedstawiają nam dowody na to, że nie musimy pracować więcej niż to konieczne.

A wkrótce testy.